

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și strălăutate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Low
deschis costă șirul 20 fii
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Congresul partidului conservator.

Declarațiile dlor Al. Marghiloman și I. Lahovary. — Comentariile oficiosului guvernului.

București, 5 Iunie.

După cum v'am anunțat în corespondența anterioară la început deschiderea congresului conservator nu s'a putut face din cauza fierberii din sală.

Azi voi complecta acea corespondență comunicând discursul dlui Titu Maiorescu precum și declarațiile dlor Al. Marghiloman și Ion Lahovary.

Dar potolirea n'a întârziat să se producă mai ales atunci când fruntașii partidului au mijlocit pentru găsirea unei soluțiuni de împăciuire.

După o dezbateră intimă între membrii comitetului consultativ soluțiunea împăciuitoare a fost găsită pentru marea mulțumire a tuturor.

D. Al. Marghiloman urcându-se la tribună a rugat pe d. T. Maiorescu să primească președinția congresului. Marele fruntaș conservator a rostit câteva calde cuvinte de înfrățire cari au înălțat toate sufletele și au făcut să vibreze sala. La aceste cuvinte și în aceeași simțire, s'a asociat și fruntașul d. Const. Olănescu care, în interesul pacificării spiritelor, a renunțat să prezideze congresul. Apoi d. Al. Marghiloman mulțumește celor 202 membri ai congresului cari au semnat moțiunea de încredere în dsa. Mulțumește și celorlalți cari prin atitudinea lor, au lăsat ca

congresul să se deschidă și să funcționeze. D. Al. Marghiloman arată că, odată această moțiune votată a primit cu plăcere soluția ca d. Ion Lahovary să fie colaborator la opera de direcțiune a partidului.

Iată, după notele stenografice, discursul dlui Titu Maiorescu, precum și declarațiile dlor Al. Marghiloman și Ion Lahovary:

Discursul dlui Titu Maiorescu.

Domnilor!

Vă mulțumesc din adâncul inimei de încrederea ce mi-o arătați în momente așa de grele pentru partid și așa de grele pentru țară.

Nădăjduiesc că, cu toții împreună, vom putea trece peste greutățile acestea cel puțin în ceea ce privește partidul nostru.

Ca președinte pe care l-ați aclamat, trebuie să constat mai întâi, pentru regula lucrărilor, cari s'au săvârșit, că este depusă la biuroa o moțiune semnată de un mare număr de membri ai acestui congres, cari exprimă deplina lor încredere în d. Alexandru Marghiloman.

Alături de aceasta — și mi cer voie de a zice: mai presus de aceasta — este dorința multora din noi, și pot îndrăzni să zic a tuturor din noi... ca partidul să fie reîntregit... să se înfățișeze înaintea țării întărit, consolidat, cum se cuvine unui partid istoric, unui vechiu partid istoric, partid care era înainte de formele constituționale chiar făuritor al istoriei țării. Aceasta este tradiția partidului conservator.

Din norocire — și sunt convins, spre mulțumirea d-voastră a tuturor — sunt întemeiate speranțe că această unire a tuturor elementelor cari până acum, până în momentul de față păreau așa de desbinat, se va face și se va face în acel organ care, după statutele noastre, e chemat a lua asemenea hotăriri, în comitetul executiv.

Am avut mulțumirea de a lua înțelegere și cu d. Ion Lahovary și cu d. Nicu Filipescu și

cu alți domni și mai înainte de toate cu d. Alex. Marghiloman și trebuie constatat înaintea dv. că din amândouă părțile am găsit un spirit de împăcare.

Atâta aveam să vă zic, și acum cred că acel care a început ședința, d. Marghiloman, să și pronunțe cuvintele de închidere ale unui congres, care s'a sfârșit cu bine și spre onoarea partidului. (Aplauze.)

Declarațiile dlui Alex. Marghiloman.

Domnilor,

Înainte de toate exprim adâncă mea recunoștință celor 206 membri din cei 315 prezenți... pentru votul unei moțiuni care, aprobând politica pe care am urmat-o, m-au spălat și de acuzațiunea care mi-a fost adusă.

Exprim în același timp și recunoștința mea celor cari, neasociindu-se la votul și la semnarea acestei moțiuni, au permis ca acest congres să se poată ține regulat. Și cum din frământările mai superioare pe cari le-am constatat, la fiecare din noi, am tras înțelesul — cum zicea foarte bine d. Maiorescu — că o preocupățiune mai înaltă ne cărmuește pe toți. Aceea a unei acțiuni unite și unice a partidului conservator.

Cred de datoră mea să țin seama, cu deosebire, numai de ce s'a zis și s'a iscălit, dar de ceea ce, nefiind zis și iscălit, este în inima tuturor. (Aplauze puternice, bravo).

Chiar de a doua zi, eu, astăzi șeful partidului conservator, voi face propunerile necesare pentru ca să duc o intimă colaborățiune cu d. Lahovary, astfel încât să nu mai fie nici un fel de divergență în aspirațiunile exprimate în direcțiunea partidului conservator. (Aplauze prelungite).

Declarațiile dlui Ion Lahovary.

Domnilor,

Permiteți-mi și mie să-mi exprim adâncă bucurie văzând că acest congres, care a început într'un mod furtunos, se termină cu nădej-

Odiseia unui locotenent român.

Din Siberia în China: evadarea locotenentului Verzariu din prinsoare rusească.

Dăm mai jos o scrisoare foarte interesantă, pe care locotenentul de infanterie d. Grigorie Verzariu o adresează din Manduria tatălui său, d. E. Verzariu, secretar de bancă în Sibiu. Scrisoarea o trimite curajosul locotenent din orașul chinezesc Sandiagon, după ce prin sfertări aproape de necrezut reușește să scape dimpreună cu alți tovarăși din Siberia, unde era prizonier la Ruși.

Ținem să remarcăm tenacitatea, curajul, bunătatea de inimă și simțul de camaraderie cari îi caracterizează pe voinicii noștri români, însușiri de cari bravul locotenent Verzariu dă o dovadă atât de strălucită.

Sandiagon, (lângă Tungninghsien prov. Kirin. Manduria)
5 Februarie, 1915.

Iubitul și bunul meu tată,

Soartea m-a aruncat în sfârșit pe pământ chinez. Nu mai puteam suporta captivitatea rusească din diferite motive, de aceea am evadat cu alți soți de suferințe în timpul celei mai grele ierni pe gerul cel mai mare de 20—30° Reaumur. Că să-ți poți face idee cu ce greutate am luptat, îți voi spune, că în cele șase zile de marș forțat pedestru, ce am făcut sub condu-

cerea alor doi contrabandiști chinezi, — în decursul căror șase zile n'am întâlnit suflet de om în înspăimântătoarea sălbătăcime, — a trebuit să lăsăm pe drum în mila sortii lor, pe șase inși, dintre cei 11, cu cari am evadat împreună, deoarece cu tot ajutorul ce le-am dat și cu toate sfertările făcute de ei n'au fost în stare să neargă mai departe din cauza membrelor degerate. Toți cei șase au ajuns iarăș în mâinile Rușilor cari i-au dus deocamdată în spital.

Restul nostru de cinci (2 ofițeri austriaci și 2 prusieni precum și un infanterist austro-ungar care știa rusește) numai grație unei energii de nedescris am fost în stare să ajungem până la cele dintâi „fanze” chineze, cari se aflau într'o stare deplorabilă.

Nici cel mai confortabil hotel nu ne-ar fi putut găzdui însă în împrejurări normale mai bine și mai mulțamitor, decât aceste mici și sărăcăcioase căsuțe chinezești. Dar îți voi putea oare descrie în ce stare am ajuns până aici?

De 24 ore nu îmbucaserăm nimic, deoarece conducătorii noștri se înșelaseră în ceea ce privea durata marșului. Conservele ni le gătaserăm deja de mult, — pâinea înghețată, pe care o topiam cum puteam, mai rămăsese singura noastră hrană. Imbrăcămintea noastră, blană și bucăți de vestminte chinezești imbrăcate peste uniformă, era arsă de focurile lângă cari ne

mai încălziam ceva corpurile înghețate în decursul celor șase nopți. Fețele și mâinile ne erau inegrite de fum; ochii aprinși de ger. Încălțăminte ne era foarte nepotrivită aleasă de aceea ne degeraseră picioarele.

Dintre soții mei cu cari am ajuns norocos pe pământ chinez, 2 inși au picioarele degerate de tot, iar doi ceva mai puțin.

Eu sunt de fapt singurul, care între toți ceilalți am ajuns teafăr și sănătos până aci. Din norocire am avut cea mai bună îmbrăcăminte: cizme de călți și galoși. — Pe aceștia din urmă — durere i-am pierdut în zăpada mare fiindcă nu i-am legat de picior, și cizmele mi s'au ales cu găuri în decursul marșului. Dar în schimb am fost în stare să-mi descalf cizmele putând să-mi usuc picioarele, până când soților mei nu le era permis să se desculțe cu toate că degeraseră la picioare, ci trebuiau să înainteze așa, căci la din contră nu s'ar mai fi putut încălța din cauza rănilor, ce li s'ar fi deschis la picioare.

În sfârșit sosirăm la prima „fanză” coreiană unde am căpătat de mâncare un terci de mălai și o salată de morcovi foarte pipărată. Ne întinșerăm apoi în tihnă pe Kang-ul încălzit („Kang”, — o ridicătură de pământ așezată deasupra unei gropi, în care se face foc, pe care se întind Coreenii, ca să se încălzească) și începurăm a înghiți din mâncarea imposibilă, pe

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 2 coroane

dea, cu convicțiunea în inimile tuturor că divergențele din partidul Conservator vor dispărea cu desăvârșire.

În zilele mari, în momentele istorice pe care le trăim, dacă unirea se va face între toți fiii acestei țări necum se poate face în rândurile partidului conservator. (Bravo, aplauze).

D-lor, suntem în ajunul unor evenimente mari. A fost pentru mine o jale, o durere, când am văzut de două luni frământările, luptele, desbinările dintre noi. Ei bine sunt fericit astăzi când constat că acestea vor trece ca un vis urât, un moment pe care să nu-l mai vedem. (Aplauze.)

Și că deasupra acestei adunări, ca în orice adunare unde s'a strâns sufletul și inima partidului conservator, planează totdeauna ideea măreață a patriei peste toate interesele. (Aplauze prelungi).

Apoi d. Alex. Marghiloman închide congresul între vii aclamații la adresa partidului.

Oficiul guvernului român „Viitorul” publică următorul primarticol în legătură cu recentele frământări din sinul partidului conservator:

„Fără a înțelege să intervenim în divergența de opinii, manifestată în partidul conservator, a trebuit totuși — după întrunirea comitetului executiv dela 20 Aprilie — să relevăm unele fapte care se produceau în mijlocul împrejurărilor grele de astăzi.

Spuneam atunci că „dela toți și mai ales dela acei, cari sunt în fruntea pătrei conducătoare a statului, se cere o deplină înțelegere a însemnătății vremurilor prin cari trecem și a îndatoririlor pe cari ele ni le impun.

Ne aflăm astăzi la o răscruce de drum, unde greșelile, chiar cele mai mici, sunt totdeauna păgubitoare, pe cât de păgubitoare sunt și agitațiunile și sguduirile interne, cari pot turbura solidaritatea sufletească, necesară mai ales acum.

Cu lealitate mărturisim, că am asistat cu o adevărată părere de rău la recentele și adâncile frământări din sinul partidului conservator, manifestate atât de sgomotos mai ales cu ocaziunea întrunirii comitetului executiv și a congresului partidului din ultimele zile.

Oricât de violente au fost la noi luptele politice și oricât am fi de obișnuiți cu această nestăpănită și regretabilă violență, credeam în mod sincer că însăși gravitatea împrejurărilor actuale ne va impune tuturor o altă atitudine.

Eram cu toții solicitați pentru aceasta, nu de interese de partid, dar de însemnatele interese ale statului, pe cari suntem obligați să le apărăm cu tărie.

Și tocmai pentru acest motiv nu putem nici aprecia și nici judeca, cu măsura vremurilor normale criza care scade astăzi din puterea de activitate a partidului conservator, astăzi când împletirea eforturilor tuturor nu va fi de sigur prea mult, pentru împlinirea unor năzuinți comune.

urmă o bună dușcă de apă și apoi un somn strașnic. Abia acum putură cei doi soți de suferință ai mei să-și taie ghetele din picioare. Picioarele lor aveau o înfățișare îngrozitoare și îi dureau și mai teribil. Învăliți în zdrențe așteptam căruțele, pe cari le aducea unul din călăuzele noastre, un schiop, deoarece era imposibil, ca tovarășii mei bolnavi să mai facă un singur pas pe jos.

După un drum de trei zile pe care l-am făcut în căruțe cu două roate trase de boi am ajuns în orașul chinez San-dia-gon, unde m-am pus sub scutul oficiului militar de aici. Căpitanul chinez m-a primit foarte afabil și prietenos. Ni s'a dat o cameră și întreținerea. Ni s'a pus apoi în vedere transportarea la Peking, precum și mijloacele bănești necesare. În câteva zile cred că vom putea pleca cu căruța la Peking. În momentul de față bolnavii noștri se găsesc în tratament medical. Eu sunt iarăș singurul, care pot îngriji de ei, stându-le la îndemână deoarece ei sunt legați de pat. Sunt singurul care ani ajuns teafăr și sănătos și deplin restabilit în urma atâtor strapațe și pățanii. Așa de pildă pe unul din camarazii mei (un căpitan aviator prusian) a trebuit să-l târăsc de-o frânghie după mine mai lungă vreme, căci singur nu mai

Departa prin urmare de a fi bucuroși de slăbirea unuia din partidele noastre politice, partid care își are, fără îndoială, rostul lui în viața statului, privesc disensiunile lăuntrice — la cari am asistat în ultimul timp — ne întristează.

Am avut un moment de satisfacțiune, întemeiată tocmai pe grija legitimă a viitorului apropiat, atunci când după congresul de alaltieri, ni s'a anunțat în fine curmarea crizei care agită partidul conservator.

Unul din fruntașii acestui partid, d. Ion Lahovary, anunța astfel sfârșitul crizei conservatoare:

— „Domnilor, suntem în ajunul unor evenimente mari. A fost pentru mine o jale, o durere, când am văzut de două luni frământările, luptele, desbinările dintre noi. Ei bine, sunt fericit astăzi când constat că acestea vor trece ca un vis urât, un moment pe care să nu-l mai vedem și că deasupra acestei adunări, ca în orice adunare unde s'a strâns sufletul și inima partidului conservator, planează ideea măreață a patriei peste toate interesele”.

Se pare însă că speranța exprimată de fruntașul conservator n'a fost întemeiată. Situațiunea în partidul conservator — după atitudinea ziarelor acestui partid și-a manifestărilor fruntașilor săi — pare a fi rămas tot așa de nedeslușită ca și până în ajunul congresului.

Este evident că dănuirea frământărilor într'un partid, de guvernament — în vremurile turburi de astăzi — crează în interior o atmosferă care ne poate fi dăunătoare chiar față de străinătate, înaintea căreia avem de apărut speranțe și nevoi comune.

Vina însă în această eventualitate ar rămâne întreagă partidului conservator, căci nimeni nu poate pretinde să solidarizeze nici viața noastră politică, nici atitudinea și acțiunea celorlalte partide cu frământările și disensiunile regretabile dinlăuntrul organizărilor conservatoare”.

Atitudinea Bulgariei.

Bulgaria nemulțumită cu ceea ce i s'a oferit.

Oficiul bulgar „Narodni Prava” publică următorul comunicat:

În urma svonurilor de tot felul că politica de neutralitate aplicată până acum, va fi schimbată și că va urma mobilizarea, svonuri răspândite de persoane cari nu știu ce interese servesc și cari au de scop să neliniștească populația, numai pentru a sdruncina încrederea ei în politica aplicată până acum, de strictă și leală neutralitate, guvernul bulgar declară că nu există motive pentru a schimba politica de neutralitate și liniște.

Declară deasemenea poporului din Bulgaria, că trebuie să-și vadă în liniște și pace de treburile sale și să nu dea nici o atenție felurilor svonuri, lansate de persoane cari lucrează

putea umbla. Acum aștept cu dor să plecăm mai departe. Căci cu toate, că autoritățile din localitate ne oferă siguranță completă, și o extradare Rușilor, cari pun cerul și iadul în mișcare, ca să fim extradați, este absolut esclusă, totuși voiu fi mai vesel, când nu voiu mai vedea neplăcutele fețe rusești.

A doua zi după sosirea noastră aici, a venit și o deputațiune rusă compusă din un „Staman” rusec, un funcționar rus de graniță și din o damă, care vorbea nemțește. Aceste persoane ne-au rugat foarte prietenește și cu multă bunăvoință, să le descriem peripețiile călătoriei noastre, invitându-ne să ne înapoiem, deoarece cu camarazii noștri îmbolnăviți și așa nu am putea pleca mai departe.

Noi bineînțeles le-am declarat, că nici nu poate încăpea vorbă de așa ceva și ne vom continua până la sfârșit fuga odată începută. Ne-au mai povestit acele persoane, că se vor îngriji ele de camarazii noștri bolnavi și oboșiți. Funcționarul rus era un Român din Basarabia complet rusificat, care vorbea cu mine limba mea maternă, și căuta să mă înduplece de a mă reîntoarce. Eu însă bineînțeles l-am refuzat categoric, respingându-i propunerea. Ne-am despărțit de ei în cei mai buni termeni. Mai

împotriva intereselor patriei și cari trebuie să fie disprețuite pentru intențiile lor funeste.

Cu privire la această notă oficială ziarul „Journal des Balkans” ține să facă următoarele constatări:

Unele cercuri politice și unele personaje vor să vadă în comunicatul guvernului, un răspuns indirect la propunerile puterilor triplei înțelegeri.

Personajii cari trec drept bine informate asigură, însă, că aceste propuneri sunt vagi și că Bulgaria nu poate să ia un angajament, dacă nu e în măsură să spună poporului că regularea chestiei macedonene este un fapt îndeplinit.

Bulgaria nu poate să satisfacă cererile împătritei înțelegeri, care vrea să dea compensații condiționate și anume: Macedonia, dacă Serbia se mărește, și Noua-Dobroge, fără Silistra, dacă România obține Transilvania.

Poporul bulgar trebuie să amintească cancelariatelor împătritei înțelegeri, că protestațiunea Bulgariei e anterioară evenimentelor actuale și că interesele Bulgarilor ar fi trebuit, în interesul păcii, să fie satisfăcute înainte de războiul european.

Prin urmare, nu încapă să se aștepte mărirea Serbiei, a Greciei și a României, pentru a se satisfacă cererile bulgare privitoare la Macedonia, — ceea ce e de neapărată trebuință pentru a ridica moralul acelor cari își vor vărsa sângele încă odată în Tracia, în favoarea acelor cari până acum au calomniat, despoiat și umilit națiunea bulgară, pe regele și guvernul său.

Operațiunile în Dardanele.

Un rezumat francez. — Anglo-Francezii sunt tintuiți pe loc.

Un comunicat al marinei franceze rezumă operațiunile de debarcare în Dardanele dela 25 Aprilie v. la 4 Mai, pregătite în insulele Egee și servind ca bază corpului expediționar anglo-francez.

Aceste operațiuni au început la 25 Aprilie v. cu scopul de a debarca prin forță pe o coastă fără apărări naturale și dominată de înălțimi fortificate situate la mică distanță.

A doua zi dimineață semnalul de luptă a fost dat și toate vasele au ocupat punctele desemnate. Focul teribil al tunurilor mari de marină a rupt forturile vechi turcești dela Kum-Kale, Yoniser și Sedulbahr. Englezii dădeau atacul principal contra peninsulei în vreme ce detașamente franceze operau o demonstrație pe coasta Asiei până ce Englezii au terminat debarcarea.

Detașamentele franceze, compuse din mari-

tăzuiu ne-au cercetat din nou, informându-se cum ne merge și oferindu-ne un medic rus, dar noi am preferat să fim tratați de Chinezul, care re îngrijește bolnavii de prezent și care deși nu e medic, vindecă degerăturile cu anume fructe mărunț pisate și apoi cu băi de picioare.

Suntem deja în a zecea zi aici și suntem tratați cu mare prevenire. Ne servesc permanent zi și noapte 2 soldați.

Când mă duc în oraș să fac cumpărări sunt însoțit de o ceată întreagă de soldați, deoarece există temeri că Rușii vor încerca un atac asupra noastră (răpindu-ne cu puterea).

Mai așteptăm răspunsul guvernului, pe care-l vom primi peste câteva zile și atunci vom putea porni în călătorie lungă cu carul la Peking, unde consulul austro-ungar a fost avizat telegrafic despre aflarea noastră pe pământ chinez.

Nădăjduesc, că această scrisoare va ajunge în patrie chiar și numai pentru curiozitate, făcându-ți cunoscut locul unde mă aflu de prezent. Sper, că cu ajutorul bunului Dumnezeu o să petrec sfintele Paști în Peking.

Cordiale sărutări etc.

(G. Tr.)

Gigi.

nari și senegalezi, au trebuit să coboare pe un minuscul loc de aterizare dominat puternic de forturile din Kum-Kale puternic înarmat și în portul Intepe ale căror baterii reperau exact coasta. Primele noastre bărci au fost ciuruite de gloanțe, dar ofițerii noștri, indemnând pe tiralorii senegalezi, au năpădit pe locul de debarcare și au cucerit vechiul fort și satul care-l înconjură. Noaptea, inamicul care primise întăriri, și-a înmulțit atacurile cari s'au frânt în contra zidului nostru de baionete, lăsând munți de cadavre pe teren.

După amiază, la 27 Aprilie, flota și bateriile noastre de 75 au bombardat marea linie de apărare turcă, provocând fugă a jumătate din ocupanți; restul a fost făcut prizonier.

Simultan Englezii operau în peninsula, cucerind eroic prima linie de creste cari taie peninsula.

Corpul Anglo-Francezilor a înaintat cu toată rezistența teribilă a inamicului în cursul luptelor de zi și de noapte dela 1 Mai. Noui regimente turcești de întărire au fost decimate de focul infanteriei noastre și de bateriile de 75.

Debarcarea fiind terminată am menținut și întărit pozițiile noastre în așteptarea ofensivei care va aduce căderea apărărilor interioare și va permite astfel flotei să teacă strămoșoara.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biurul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 5 Iunie. Se comunică dela cartierul general:

Pe teatrul rus: Spre ost dela Przemysl, Rușii nu au putut să pună rezistență la Medyka. În lupte continue, aliații au continuat înaintarea spre Mosciska. Am respins mai multe atacuri inamice dealungul cursului inferior al râului San. Trupele aliate au atins dinspre vest localitățile Kalus și Zuravno. Luptele sunt încă în curs pe frontul Prutului. Aci în multe puncte inamicul a dat atacuri violente, dar l'am respins până la rău.

Pe teatrul italian: La frontiera Tirolului și la cea a Carintiei în cursul zilei de ieri nu se semnaleză nici un eveniment important. Am respins un batalion inamic, care își făcuse apariția la defileul Stilfsi. Duelurile de artilerie sunt încă în curs în Judicarii, în șesul Etsch, pe platoul Folgaria-Lavarone și mai multe puncte la frontiera Carintiei. La litoral, cu prilejul respingerei în mod sângeros a unui atac a patru batalioane italiene dat împotriva pozițiilor noastre spre nord dela Folmein, am capturat 3 ofițeri și 50 soldați.

Berlin, 5 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Continuăm încă lupta pentru posesiunea fabricii de zahăr de lângă Souchez. În prezent fabrica a ajuns din nou în mâinile Francezilor. Am respins atacurile inamice la Neuville. Am aruncat bombe asupra hangarelor dela Dommartemant, lângă Nancy.

Pe teatrul oriental: În urma respingerei atacurilor rusești date ieri împotriva pozițiilor noastre dela Rawdzjany și Sadviniky, trupele noastre au progresat, au învins inamicul, care a evacuat capul de pod dela Sadviniky și au capturat 1970 Ruși. Mai departe spre nord, în regiunea Popeljany s'au dat lupte de cavalerie, favorabile pentru noi.

Pe teatrul sudoriental: Situația spre ost dela Jaroslau e neschimbată. Spre ost dela Przemysl, trupele generalului Marwitz în cooperare cu trupele austro-ungare înaintază spre Mosciska. Armata generalului Linsingen a respins pe inamic până la Kalus și Zuravno (Nistru).

Budapesta, 6 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe teatrul rus: Trupele aliate au ajuns ieri în apropiere de Mosciska, spre ost dela Przemysl, și au luat cu asalt Starazava. Situația în Polonia-rusească e neschimbată. Trupele aliate cari continuă urmărirea din regiunea Stryjului spre ost, au luat capul de pod dela Zuravno și din nou au învins pe inamic spre sud dela Kalus. Continuăm lupta pe frontul Prutului.

Pe teatrul italian: La frontiera Tirolului și la cea a Carintiei inamicul se mărginește numai la dueluri de artilerie. El încunjură sectorul mai apropiat al pozițiilor noastre. Artileria noastră grea a început deja să bombardeze fortificațiile inamice pe teritoriul Lavarone-Fol-

garia. Pe frontul dela litoral duelul de artilerie începe să devină violent. În luptele ce se dau pe înălțimile dela Krn, Italienii au suferit pierderi considerabile; dinspre sud la poalele muntelui zăceau 300 cadavre inamice. Am respins în mod sângeros tentativa inamicului de a trece râul Isonzo pe la Sagrado.

Berlin, 6 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Am respins cu pierderi grave pentru inamic un atac dat împotriva pozițiilor noastre de pe coasta orientală a înălțimii Loreto. Se mai dau încă lupte pentru o mică parte din primele tranșee. Francezii mai dețin încă fabrica de zahăr de lângă Souchez. În localitatea Neuville am pierdut două grupuri de case. Exploziile de mine inamice în Champagne au rămas absolut infructuoase. Ieri am aruncat bombe asupra fortului dela Calais și asupra hangarului de aeroplane dela St. Clement, lângă Lüneville.

Pe teatrul oriental: Ofensiva noastră în regiunea Sadviniky, în cooperare cu trupele noastre ce operează la nord și sud, am progresat spre ost. Numărul prizonierilor se cifrează la 3650. De aci spre sud am respins atacul unei divizii rusești dat contra pozițiilor noastre de lângă Ugiany. Spre sud dela Nyemen, trupe germane au respins detașamentele inamice pe linia Sapitzynski-Wilki.

Pe teatrul sudoriental: Spre ost dela Przemysl, trupe germane și austro-ungare au respins pe inamic până în regiunea spre nordvest și sudvest dela Mosciska. Armata generalului Linsingen a luat cu asalt capul de pod inamic dela Zuravno și face pregătiri să treacă Nistrul pe la această localitate. Mai departe spre sud urmărirea progresează; până acum am capturat 10.900 prizonieri, 6 tunuri și 14 mitraliere.

Lungimea frontului italian.

Viena. — Ziarul „Popolo d'Italia” constată că lungimea frontului de luptă italiană față de Austro-Ungaria este de 511 kilometri dintre cari 460 chilom. în teren muntos, iar 51 chilom. în teren neted.

Tratativele României.

București. — „Universul” publică următoarea notă care pare pornită din cercurile oficiale: Acum câțva timp arătam care erau condițiile cerute de România... și arătam că Rusia a făcut contrapropuneri cari au fost considerate ca inacceptabile.

Ministrul Franței, d. *Blondel*, a intervenit apoi și a declarat că România poate obține alte condiții decât cele din contrapropunerile rusești, și ministrul Franței a indicat cari ar fi acele condiții, cerând guvernului român să reia tratativele. *Guvernul a răspuns că nu admite discuțiune asupra condițiilor formulate la început și cari se cunosc.*

Acum aflăm că puterile din împătrita înțelegere, *Franța, Anglia, Italia și Rusia*, au hotărât ca, față de declarația guvernului român, că nu înțelege să discute asupra cererilor ce le-a formulat, să nu mai facă nici ele nici o nouă propunere, deoarece ele consideră că, față de contrapropunerile ce le-au făcut, ar fi acum rândul României, — dacă e hotărâtă să participe la război — să discute asupra acestor propuneri.

Acțiunea diplomatică, după cum se vede, se află la un punct mort.

Un comunicat al legațiunii engleze din Atena referitor la România.

Atena. — Ziarele elene susțin că sunt autorizate de legațiunea engleză din Atena, să arate că, cauzele ce împiedecă intrarea României în acțiune se datorește pretențiilor ce a formulat, de a i se retroceda Basarabia, pentru că astfel să fie stăpână singură pe gurile Dunării.

Comentând arătarea legațiunii engleze, ziarele elene sunt unanime în a susține că Rusia va refuza categoric să satisfacă pretențiunile României.

Convocarea sobraniei bulgare.

Sofia. — Semioficiosul „Utro” anunță, că în cercurile guvernamentale din imediatul anturaj al primului ministru, se afirmă cu multă certitudine că Sobrania (camera deputaților) va fi convocată în sesiune extraordinară cât de curând.

În privința motivelor ce determină guvernul să convoace Sobrania în sesiune extraordinară, ziarul „Utro” nu dă nici un amănunt.

O nouă acțiune germană pe frontul dela Varșovia.

Rotterdam. — Comunicatele rusești spun că Germanii au început din nou să desvolte o activitate mai vie în fața pozițiilor noastre dela Varșovia. Rușii spun că așteptau aceasta ofensivă, dar credeau că ea nu se va porni înainte de terminarea acțiunii din Galiția. Că Germanii totuș au pornit o acțiune la Varșovia mai în grabă de cum se așteptau, Rușii explică acest fapt, că Germanii doresc să lege la Varșovia forțele rusești și astfel să împiedece trimiterea lor în ajutor trupelor din Galiția.

Augagneux despre acțiunea împotriva Dardanelor.

Lugano. — Ministrul de marină al Franței, Augagneux a făcut în fața unui colaborator al ziarului „Corriere della Sera” declarațiile dela vale:

E absurdă supoziția, că conducătorii flotei aliate n'ar avea spiritul necesar de inițiativă sau n'ar avea destul curaj. Tot răul e că ei sunt siliți în cele mai multe cazuri, contra voinței lor, să se acomodeze unor sisteme de luptă neprevăzute.

Dar cu atât mai mult se va vedea înșelat inamicul în așteptările sale, ce le-a nutrit privitor la preponderența sa pe mare. Inamicul, adevărat, n'a suferit înfrângere în o mare luptă maritimă, dar de altă parte noi suntem stăpâni pe mare, ceace e rezultatul celei mai frumoase biruințe. Dispozițiile conducerei de război franceză luate acum mai multe luni a cruțat submarinele germane de munca grea, care ar fi avut-o, dacă ar fi putut opera lângă litoralul canalului. *Perderile pe cari le-a suferit marina noastră de război în urma operațiunilor submarinelor germane la Dardanele, nu sunt mai mari de cum le socotim, dar ele nu se vor mai repeți.*

Operațiunile la Dardanele continuă cu un succes multămitor. Cu toate că e o imposibilitate să folosești submarine în lupta cu submarinele, totuș am reușit să scufundăm până acum 20 submarine germane, iar față cu acest număr e foarte mic numărul submarinelor pierdute de noi.

Biruința va fi a noastră — a spus Augagneux — dar pentru ca să o câștigăm trebuie să facem eforturi timp mai îndelungat.

Vivani profetește războiul scurt.

Genf. — „Matin din Paris” scrie: Primul ministru francez, Viviani, a răspuns în ședința unei subcomisii a camerei la o întrebare a socialiştilor: Franța, nu are nici un motiv ca să se pregătească pentru o a doua campanie de iarnă, silindu-se ca din toate puterile sale să termine în grabă războiul.

Rușii nu mai pot porni o nouă ofensivă fără ajutor străin.

Rotterdam. — „Times” scrie după informațiile ce le primește din Petrograd, că cu căderea Przemyslului campania în Galiția încă nu s'a decis, dar s'a ivit fără îndoială necesitatea ca Rusia trebuie să câștige mai multă muniție și un armament mai bun. Dar industria rusească nu e în situația de a umplea acest gol și dacă Rusia nu va primi dela aliații ei muniție suficientă, vor trebui să se mărginească numai la defensivă față cu inamicul.

Colaboratorul militar al lui „Times” e de părere că, câtă vreme Rușii se mai pot menține pe linia Nistrului, nu vor fi amenințați de un pericol mai serios nici dinspre San.

Consfătuiri importante în Kraguevaț.

București. — Din Niș se anunță: Primul ministru Pașici a plecat ieri la Kraguevaț, unde se găsește, după cum se știe, moștenitorul și statul major sârbesc. În Kraguevaț vor avea loc importante consfătuiri în legătură cu situația externă și chestii militare sârbești.

Rușii plerzând Przemyslul vor forța Dardanelele.

Rotterdam. — Ziarele rusești încearcă să micșoreze importanța căderii Przemyslului și scriu că cetatea numai e așa puternică cum a fost înainte, nimicind garnizoana austro-ungară

tunurile panterate. Față cu această scuză, ziarele neutrale le reamintesc Rușilor, că cu prilejul intrării lor în Przemysl, au anunțat că cetatea a suferit foarte puține stricăciuni, cari se pot repara în decurs de 14 zile, așa că Przemyslul va fi iarăși așa de puternic cum a fost. Ziarele rusești mai scriu, că acum vor fi forțate Dardanelele cu cea mai mare încordare a puterilor, pentru ca aliații să poată avea legătură cu Rusia, care are muniție prea puțină și astfel trebuie să economiseze în privința aceasta.

† Silvestru Moldovan.

Date biografice.

Silvestru Moldovan s'a născut în 1861 în comuna Agârbiciu, lângă Turda. După terminarea studiilor secundare la liceul din Brașov, a urmat cursurile universitare la facultățile de litere în Cluj și Viena.

În 1885 a fost angajat ca profesor provizor de istorie și geografie la gimnaziul din Brașov, în care calitate a funcționat până la anul 1887. A trecut apoi la Sibiu, unde a edat și redactat foaia literară „Rândunica” (1894—95). Hotărându-se definitiv pentru cariera ziaristică, a fost angajat ca redactor la „Tribuna” din Sibiu, mai târziu la „Telegraful Român” și la „Foaia Poporului”. Ca redactor al „Foi Poporului” a fost condamnat pentru agitație la 4 luni închisoare de stat, pe cari le-a și împlinit în vara anului 1909 în temnița din Seghedin.

După moartea regretatului Aurel Mureșianu a fost angajat, la propunerea mai multor prieteni ai familiei Mureșianu, în Martie 1910 ca conducător al ziarului nostru, a cărui redactori aveau să-și împlinească mai multe luni de închisoare pentru procese politice. În această calitate a funcționat până la finea anului 1911, când ziarul nostru a devenit proprietatea societății „Tipografia A. Mureșianu-Branisce et. Comp.” Incepând dela această dată până în vara anului trecut a stat în serviciul ziarului nostru ca prim-redactor.

Agravându-i-se tot mai mult boala a fost concediat în luna August a. trecut, pentru a-și căuta de sănătate, iar cu 1 Ianuarie și-a cerut pensionarea la fondul ziaristilor.

Un moment luminos și o mare mângâiere în ultimele luni ale vieții sale s'buuciumate a fost premiarea în anul trecut de către Academia Română cu un premiu de 1000 lei a opului său „Ardealul” pe care l'a tipărit în anul 1913 în Brașov. (G. Tr.)

INFORMAȚIUNI

Arad, 7 Iunie 1915.

Liga basarabeană. Din București se anunță: Suntem informați că zilele acestea se vor pune bazele unei asociațiuni de propagandă intitulată „Liga basarabeană” cu scopul de a lămurii opinia publică din România asupra adevăratei situații în care se găsește provincia românească de peste Prut. Inițiatorii „Ligei basarabene” ar fi dnii C. Stere, Zamfir C. Arbure, Dr. Cazacu, Dr. N. Lupu, Alexis Nour, Rădu Rosetti, profesorul Frunză, precum și alți mulți intelectuali publiciști și oameni politici români.

Comitetul de acțiune al Ligei va întreprinde în curând o vie activitate în țară prin intruniri publice, conferințe și broșuri de propagandă în scopul arătat mai sus.

Nouii membri ai Academiei Române. Ni se anunță din București: În ședința intimă de Vineri a Academiei Române, s'au ales membrii activi în cele două locuri vacante ale secției istorice. D. S. Mehedintzi, profesor universitar, în locul lui D. A. Sturdza și d. Iancu Nistor, profesor la Cernăuți, în locul lui At. M. Marienescu. Ca membrii corespondenți au fost aleși: d. F. Negulescu, profesor la facultatea de litere din București și d. I. C. Filitti, director de serviciu a ministerului de externe.

Vacanțele învățătorilor. Conform unui ordin al ministrului de culte și instrucțiune publică învățătorii, cărora ca și funcționarilor de stat li se pot încredința în caz de lipsă în timp de

războiului, ca puteri auxiliare, rezolvirea agendelor administrative, n'au voie să părăsească locul unde se află școala lor. Numai pe baza unui certificat primit din partea inspectorului școlar și a șefului municipiului se pot îndepărta pe timp mai scurt sau mai lung. La distribuirea premiilor și a ajutoarelor vor fi luați în considerare în anul acesta în primul rând învățătorii, cărora i-au fost încredințate lucrările administrative amintite mai sus.

D. P. Locusteanu, redactor la „Viitorul” și fost administrator al revistei „Flacăra”, a fost numit subdirector al Teatrului Național, în locul dlui Simionescu-Râmnicăneanu, demisionat.

Tren direct Sofia-Dedeagaci. Se anunță din Sofia: Ministerul de lucrări publice arată că s'a format un tren direct Sofia-Dedeagaci, fără să treacă prin Adrianopol. Acest tren va pleca din Sofia, în fiecare noapte la ora 11 și jumătate.

Eroismul locotenentului român Ioan Crișan. Ziarele vieneze relatează o scenă dramatică din luptele în preajma râului Nida, în Polonia rusească, unde s'a distins locotenentul român, *Ioan Crișan*, din regimentul 10 de dragoni. S'a încins o luptă pentru posedarea localității Koniec. Rușii văzând pozițiile lor amenințate, au dat foc podului peste Nida, ca să oprească înaintarea trupelor noastre. Dar locotenentul Crișan și cu alți camarazi ai lui avântând trupele ce le comanda, au trecut podul în mijlocul flăcărilor — silind astfel pe Ruși să evacueze pozițiile lor. Pentru acest mare act de curaj, locotenentul de rezervă, Ioan Crișan a fost distins cu crucea pentru vitejie.

Astrele și războiul. Camille Flammarion scrie în revista sa „L'Astronomie”:

Pentru un mare număr de spirite, chiar culte, chestiunea de a se ști dacă astrele au o influență oarecare asupra evenimentelor omenești, este departe de a fi rezolvată. Oricum, trebuie recunoscut, că numeroase coincidențe, adeseori miraculoase, intervin în sprijinul acestei credințe bătrânești.... Așa de pildă în ziua de 21 August 1914 s'a produs o eclipsă totală de soare, vizibilă în Europa întreagă și în Asia, cu zona de totalitate traversând Rusia. O cometă apoi, care va păstra numele de „Cometa războiului”, a fost vizibilă tot anul trecut pe cer. Descoperită în Decembrie 1913 de către d. Delavan la observatorul din La Plata, ea se poate observa și acum încă și va mai fi vizibilă încă timp de cinci ani. O cometă cu o apariție atât de îndelungată nu a fost înregistrată până acum. Un al treilea semn ceresc s'a mai adăugat însă celor două precedente; trecerea lui Mercur pe dinaintea soarelui la 7 Noembrie anul trecut. Apărut-au bolizi? Căzut-au pietre din cer? Da. Atât tot? Nu; un formidabil cutremur de pământ a zguduit întreaga Italie... Au mai fost ploii nesfârșite, vărsări ale Senei, Marnei, Oisei, Aisnelui, Saonei, Tamisiei, Rinului, precum și inundații catastrofale.

Se caută piele de om. Zilele trecute marele ziar „Times” a publicat următorul anunț:

Piele. — Ofițer caută 12 cm. pătrați de piele, pentru a acoperi o rană și a grăbi astfel reîntoarcerea la front. Ocazie pentru un patriot desinteresat.

Acest anunț emana dela un ofițer aviator, rănit în cursul unui raid aerian, și actualmente în tratament într'unul din spitalele Londrei. A doua zi, ofițerul primi vre-o 50 scrisori, — cea mai mare parte din ele dela femei — ale căror semnături se ofereau în mod generos la acest sacrificiu de „piele”.

Ultima oră.

OFENSIVA NOĂSTRĂ PROGRESEAZĂ ÎN GALIȚIA.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Ofensiva centrului armatelor aliate a progresat esențial spre nord dela Mosapka. Armata lui Linsingen ocupând podul Zuranovna s'a întărit pe țărmul nordic al Nistrului. La

Prut, armata generalului Pflanzer Baltin împiedecă cu succes înaintarea dușmanului. Situația e extraordinar de favorabilă pentru noi.

NOTA GUVERNULUI ITALIAN CĂTRE TURCIA.

Genf. — După o știre semioficială guvernul italian a remis prin ambasadorul turcesc la Roma Nabi Bey o notă la Constantinopol, în care guvernul italian cere explicații dela guvernul turcesc privitor la activitatea emisarilor în Tripolitania și cere lămuriri privitor la legăturile lui Enver Pașa cu șefii Senusilor.

DEMONSTRAȚIA FLOTEI ITALIENE ÎN APELE DALMATINE.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: În 5 Iunie au apărut în apele dalmatine câteva crucișătoare și distrugătoare italiene. Întreprinderea flotei italiene a avut de scop bombardarea liniei ferate de lângă Mbronice și a farurilor de pe insulele Lissa, Lagosta și Cazza. Acest obiecte au suferit stricăciuni mai mici.

Redactor responsabil: Constantin Savu

POSTA ADMINISTRATIEI.

Emil Botianu, Borband. Am primit 20 cor. în abonament până la 31 Octombrie a. c.

Eugen Dredean, Tortolț. Am primit 7 cor. în abonament până la 30/VI 1915.

Const. Simu, Homokos. Am primit 2.40 cor. în abonament pe luna Iunie a. c. Probabil n'a primit redacția scrisoarea dv. cu conspectul.

„Aurora”

Institut de credit și economii, societate pe acții, Nagybanya.

Concurs.

Institutul de credit și economii „Aurora” societate pe acții în Baiamare (Nagybanya) publică concurs pentru ocuparea postului de contabil și de practicant cu termen de 22 Iunie a. c. st. n.

Beneficiile contabilului sunt anual:

- Cor. 2000.— salar începător,
- Cor. 400.— bani de cuartir,
- Cor. 240.— adaus de scumpete și
- tantiemă statutară.

Practicantul primește anual Cor. 1080.— salar.

Reflectanții au a documenta, că au absolvat o școală comercială cu maturitate, că posed afară de limba română, și cea germână eventual și cea maghiară în scris și vorbire.

Pentru postul de contabil se recere documentarea praxeii de până acuma și capacitatea perfectă de a compune bilanțe.

Concurenții au a nota în concurs când pot ocupa postul la care reflectează în caz că vor fi aleși.

Baiamare, la 28 Mai 1915.

A 2441—3

Diracțiunea.

ANUNT.

Cine vooeste să folosească CUCII ADECĂ GRESII cele mai bune de ascuțit coase, să se adreseze lui NICOLAE TUDOSIE din Csernahéviz lângă Orșova. 100 buc. costă 15 cor. (Te 2442—1)